

ЗМІНИ НА КРАЩЕ ВЛАДУ – ЧЕРЕЗ ГРОМАДСЬКУ РАДУ

Ти хочеш розуміти, чим займаються міністерства та адміністрації?

Ти бажаєш реально впливати на рішення, які ухвалюють органи влади?

Ти готовий ділитися з посадовцями своїми ідеями щодо вирішення важливих суспільних проблем?

На Тебе чекають громадські ради при органах виконавчої влади!

Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 року за № 996 **дає реальну можливість** усім громадським активістам **управляти державою**.

До 11 лютого 2011 року по всій Україні мають бути сформовані **громадські ради**, члени яких **можуть**:

- **надавати пропозиції** щодо нормативно-правових актів та змісту роботи посадовців;
- **проводити громадську експертизу**, до якої обов'язково прислухається влада;
- **проводити громадську антикорупційну експертизу** та вимагати виконання посадовцями антикорупційного законодавства;
- **здійснювати громадський контроль** за врахуванням владою пропозицій та зауважень громадськості;
- **допомагати** органу влади **працювати більш ефективно** в інтересах громадян.

Рішення громадської ради є обов'язковими для розгляду органом влади. **Про діяльність членів громадської ради знає тиме вся країна**. Адже органи влади зобов'язані регулярно інформувати про громадські ради на своїх офіційних сайтах.

Члени громадських рад обираються самими громадськими активістами. Ти можеш бути обраним в громадську раду!
Цей бюлетень допоможе тобі знати все про те, як потрапити до громадської ради та налагодити її роботу!

Як стати членом громадської ради тобі розкажуть члени команди проекту «Сприяння доступу організацій громадянського суспільства до роботи в громадських радах при органах виконавчої влади»,

Команда проекту: Український незалежний центр політичних досліджень (м. Київ); Творче об'єднання «ТОРО» (м. Кіровоград); Львівська організація Громадянської мережі «ОПОРА» (м. Львів); Творчий центр ТЦК (м. Київ); Одеський суспільний інститут соціальних технологій (м. Одеса); Донецька організація Комітету виборців України (м. Донецьк); Фондація регіональних ініціатив (м. Київ); Центр громадського адвокатування (м. Львів); ГО «Нова генерація» (м. Херсон); Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики (м. Дніпропетровськ); Інформаційно-правовий центр «Наше право» (м. Львів); Громадська організація «Філософія серця» (м. Вінниця); Сумський обласний комітет молодіжних організацій (м. Суми).

Детальніше про проект «Сприяння доступу ОГС до роботи в громадських радах при органах виконавчої влади» дізнайтеся на сайті

[HTTP://GROMRADY.ORG.UA/](http://gromrady.org.ua/)

Як стати членом громадської ради: 5 ПРОСТИХ КРОКІВ

Крок 1. Визначаємо етап процесу створення громадської ради:

- 1) створення ініціативної групи та підготовка установчих зборів,
- 2) підготовка та оприлюднення оголошення про участь у зборах,
- 3) подача документів для участі в зборах,
- 4) складання списків учасників зборів та кандидатів до громадської ради,
- 5) проведення установчих зборів – обрання громадської ради.

Крок 2. Шукаємо необхідну інформацію в таких джерелах:

- 1) веб-сайт органу виконавчої влади, при якому створюється рада;
- 2) відповідальні підрозділи органу влади (управління зв'язків з громадськістю або внутрішньої політики міністерства, держкомітету, ОДА чи РДА);
- 3) громадські консультанти проекту, контакти на веб-сайті

[HTTP://GROMRADY.ORG.UA](http://GROMRADY.ORG.UA)

Крок 3 З'ясовуємо
відповідальних осіб та
долучаємося до процесу.

Ініціативну групу не створено – пропонуй управлінню зв'язків із громадськістю (або управлінню внутрішньої політики) створити таку групу.

Ініціативна група є – вона повідомляє, коли і як подавати документи для участі у зборах.

Крок 4. Готуємо та подаємо необхідні документи.

Ініціативну групу не створено – подавай звернення на ім'я керівника органу влади про бажання увійти до ініціативної групи.

Повідомлення про проведення установчих зборів є – подавай **УСІ** визначені у оголошенні (Постанові № 996 п. 8) документи, в терміни, вказані в оголошенні.

Необхідні документи:

- Письмова заява про участь в установчих зборах.
- Рішення керівника ІГС про делегування представника для участі в зборах.
- Біографічна довідка делегованого представника ІГС
- Копії документів, що підтверджують легалізацію ІГС.
- Інформація про результати діяльності ІГС протягом останніх 2-х років.

Крок 5. Участь в установчих зборах.

На зборах:

- Обирається голова, секретар та лічильна комісія.
- Якщо при органі влади діяла громадська рада – оприлюднюється її звіт.
- Визначається кількісний склад ради.
- Здійснюється рейтингове голосування за кандидатів у громадську раду.

Протокол установчих зборів, відомості про склад громадської ради оприлюднюються на сайті органу влади та в інший прийнятний спосіб.

За організацію та проведення установчих зборів відповідає ініціативна група що складається із представників інститутів громадянського суспільства (громадські, благодійні та інші організації) та органу виконавчої влади. Ініціативну групу можна утворювати діюча громадська рада так і орган влади.

Чому громадська рада ДЛЯ ТЕБЕ?

Незважаючи на те, що робота в громадській раді вимагатиме від тебе значних зусиль та часу, вона відкриває тобі та твоїй організації нові можливості.

Ти зможеш корегувати, змінювати, а іноді й формувати рішення органу влади.

Затверджуючи національні або місцеві програми і рішення, державний орган приймає законодавчо закріплений «план дій», який він сам і буде виконувати. Але перш, ніж такий план буде ухвалено – ти можеш його змінити. Адже громадська рада здійснює «експертизу проектів нормативно-правових актів» та надає відповідні рекомендації та пропозиції. Більш того, ти сам, разом з громадською радою, зможеш подавати державному органу пропозиції стосовно того, які нормативні документи він має розробити, які заходи провести.

Ти зможеш контролювати владу.

Це завдання, для виконання якого і створюються громадські ради. Орган влади має всіляко сприяти у виконанні такої роботи та надасть необхідну інформацію і допуск до власних приміщень. Якщо ж інформації або ресурсів буде недостатньо – ти можеш залучити своїх колег – членів громадської ради. Спільними зусиллями ти зможеш об'єктивно оцінити роботу державного органу або окремого чиновника. Результати такого контролю обов'язкові для розгляду органом влади, а наскільки серйозно враховані твої пропозиції, ти зможеш дізнаватись, здійснивши «громадський контроль за врахуванням органом пропозицій та зауважень громадськості».

Ти зможеш примусити владу врахувати побажання та думку громадськості.

Громадська рада – це своєрідний «майданчик» спілкування громадських організацій та органів влади. Тому саме ти зможеш бути «голосом громади» у владних кабінетах та доносити чиновникам побажання тих, для кого ти працюєш. До того ж сама влада чекатиме цього від тебе, адже вона зобов'язана враховувати громадську думку в своїй роботі.

Ти зможеш підвищити авторитет та впливовість своєї організації серед влади та суспільства.

Громадська рада – це не безмежна за кількістю купа всіх бажаючих. Громадська рада – це невелика кількість «найкращих», які матимуть право голосу від імені громади «говорити владі», що і як їй робити. З іншого боку, твою роботу в громадській раді почують та побачать не тільки чиновники, з якими ти співпрацюватимеш, а й інші посадовці та громадськість. Адже робота ради максимально відкрита.

Тому чим активніше ти працюватимеш в громадській раді, тим більше інформації про тебе почують, і тим більшу довіру до себе та твоєї організації ти сформуєш у суспільства. **До речі, у донорів також!**

Ти зможеш суттєво підвищити власний фаховий та професійний рівень.

Громадська рада – своєрідні «курси підвищення кваліфікації», які вимагатимуть від тебе максимального застосування власних знань і досвіду та обов'язкового набуття нових вмінь і навичок. Адже в громадській раді:

- працюватимуть справжні експерти та професіонали, у яких ти можеш навчатись;
- будуть зібрані фахівці із різних сфер, з якими ти будеш спілкуватись;
- будуть представлятись важливі думки громад, що суттєво розширити твоє бачення і розуміння місцевих або вузькоспеціалізованих проблем;
- проводитиметься громадська та антикорупційна експертиза, і ти зможеш здійснювати їх професійно.

Разом з тим, ти матимеш об'єктивну інформацію практично про все, що відбувається у владі та громаді.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

Громадська рада – це група громадських активістів (що представляють різні громадські об'єднання), з якою орган влади активно взаємодіє, консультується, радиться та співпрацює. Громадські активісти, в свою чергу, впливають та контролюють роботу органу влади або державної інституції, при якій рада створена. Така взаємодія має чітку регламентацію, зазначену у відповідних нормах Типового Положення про громадську раду затвердженого Постановою КМУ №996 (далі – Положення).

Взаємодія органу влади та громадської ради.

Системний двосторонній обмін інформацією. Орган влади надає необхідну інформацію та «проекти нормативно-правових актів» (п.5 Положення). Окрім того, власне рішення, прийняте за результатами розгляду пропозицій, орган влади обов'язково доводить до відома членів громадської ради» (п.15 Положення). Рада подає пропозиції щодо про-

ведення консультацій з громадськістю та обов'язкові для розгляду пропозиції щодо підготовки проектів нормативно-правових актів. А також – пропозиції громадських організацій щодо вирішення важливих суспільних питань (п.4 Положення).

Здійснення громадського контролю та фахової експертизи.

Рада подає обов'язкові для розгляду пропозиції щодо удосконалення роботи органу влади, проводить громадську експертизу діяльності органу влади та громадську антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів. Громадська рада «здійснює громадський

контроль за врахуванням органом пропозицій та зауважень громадськості, а також дотриманням ним нормативно-правових актів, спрямованих на запобігання та протидію корупції» (п.4 Положення).

Технічне забезпечення роботи громадської ради. Орган влади забезпечує секретаріат громадської ради приміщенням, засобами зв'язку, створює умови для роботи ради та проведення її засідань.

Для отримання більш широких повноважень у сфері взаємодії з органом влади, громадська рада може передбачити відповідні пункти у власному Положенні або Регламенті (наприклад, право бути присутнім на засіданнях органу), які ухвалюється самою громадською радою.

ВОНИ ЗМОГЛИ...

За ініціативою громадськості в Одесі, діє комплекс консультативно-дорадчих громадських органів, до яких увійшли представники більше 200 активних громадських організацій. Ради беруть дієву участь у формуванні та реалізації міських програм, наприклад, міської програми підтримки діяльності громадських організацій (у 2010 р. обсяг виділених коштів із бюджету становив 1 095 тис.грн), міської програми розв'язання пріоритетних соціальних проблем з використанням механізму соціального замовлення та інших.

Андрій Крупник, Одеський суспільний інститут соціальних технологій.

ЗМОЖЕШ І ТИ

За допомогою чого громадські ради стають ефективними?

Реальні механізми участі в ухваленні рішень

1. Голова громадської ради може:

– брати участь у засіданнях колегії органу влади (найвищому керівному колегіальному органу) і відстоювати позицію громадської ради (п.12 Положення);

– брати участь 2 рази на рік у зустрічах голів громадських рад з Прем'єр-міністром України та іншими членами уряду (п.6 Постанови КМУ №996).

2. Рішення громадської ради мають рекомендаційний характер і є обов'язковими для розгляду органом влади.

Рішення органу, прийняте за результатами розгляду пропозицій громадської ради, не пізніше ніж у десятиденний строк в обов'язковому порядку доводиться до відома членів громадської ради та громадськості шляхом його оприлюднення на офіційному веб-сайті. Інформація про прийняте рішення має містити відомості про врахування пропозицій громадської ради або причини їх відхилення. (п.5 Положення)

3. Постановою №996 від 3.11.2010 р. Уряд також затвердив Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики (далі – Порядок). Цей документ надав громадській раді широке коло повноважень для організації та здійснення процесу консультацій, в тому числі:

– подавати пропозиції до річного орієнтовного плану консультацій з громадськістю(п.6 Порядку);

– ініціювати проведення консультацій з громадськістю з тем не включених до орієнтовного плану(п.7 Порядку);

– отримувати від органу влади проекти нормативно-правових актів та інформаційно-аналітичні матеріали до них(п.8 Порядку).

Результати проведення консультацій з громадськістю враховуються органом виконавчої влади під час прийняття остаточного рішення або в подальшій його роботі.

ВОНИ ЗМОГЛИ...

Громадська Рада при Херсонській ОДА, створена на зборах громадських організацій області відкритим голосуванням. Громадська рада, що складається з 50 організацій, створила 8 профільних комітетів, які займалися окремими напрямками, від молодіжної до регуляторної політики. ОДА надала приміщення для поточної роботи, яке стало не тільки місцем роботи секретаріату ради, але й її приймальнею, де організації-члени ради вели за розкладом прийоми громадян. Рада бере участь в ухваленні рішень державною адміністрацією.

Польська Лариса Михайлівна, голова громадської ради при Херсонській обласній державній адміністрації.

ЗМОЖЕШ І ТИ

За допомогою чого громадські ради стають ефективними?

Антикорупційна експертиза нормативно–правових актів

Що таке громадська антикорупційна експертиза? Антикорупційна експертиза – це перевірка проектів нормативно–правових актів (НПА) на предмет наявності в них положень, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень. Антикорупційна експертиза проводиться з метою запобігання виникненню корупційних ризиків і розроблення рекомендацій щодо їх усунення.

Чому антикорупційна експертиза потрібна? Розробка нормативних актів як і в цілому правове регулювання в Україні на практиці здійснюються хаотично та безсистемно. Це створює передумови для можливості «закріплення» посадовцями вигідних для себе владних повноважень або взагалі створює можливості діяти на власний розсуд. Все це дозволяє посадовцям зловживати відсутністю повного і однозначного визначення меж їхніх повноважень – займатися корупційними діями.

Як проводити антикорупційну експертизу?
Вся Ваша діяльність з проведен-

ня антикорупційної експертизи вкладається в три кроки.

В першу чергу:

- переконуємося, що проект акту належить до НПА з потенційно високим ступенем корупційних ризиків.
- визначаємо мету розробки проекту НПА та оцінюємо рівень обґрунтованості прийняття проекту.
- визначаємо відповідність проекту акта вимогам Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції».

В другу чергу:

здійснюємо аналіз:

- повноти врегулювання суспільних відносин, які є предметом «відання» проекту НПА
- доступності для розуміння читачами положень проекту НПА
- вірогідності того, як НПА буде діяти на практиці, наскільки він реальний для його практичного застосування.

В останню чергу:

- розробляємо рекомендації щодо усунення корупціогенних чинників
- передаємо результати експертизи та власні пропозиції органу влади – автору проекту НПА, які той зобов'язаний врахувати перед остаточним прийняттям акту.

Переваги здійснення антикорупційної експертизи через роботу громадської ради:

- громадська рада має більш спрощений доступ до проектів нормативно–правових актів та іншої необхідної інформації;
- громадська рада може створювати необхідні умови для здійснення фахової антикорупційної експертизи, залучивши необхідних експертів;
- громадська рада має дієвий вплив на орган влади, оскільки він має обов'язково розглянути рішення ради.

ВОНИ ЗМОГЛИ...

Громадська рада при РДА Кіровоградської області здійснивши моніторинг цін на медичні препарати (серцево–судинні та інфекційно–простудні) по аптекам селища Компаніївка, визначила велику цінову різницю. Завдяки впливу на працівників РДА – ціни вдалось врегулювати.

Олена Мірхайдарова, громадська рада при Компаніївській районній державній адміністрації

ЗМОЖЕШ І ТИ

Більше про антикорупційну експертизу нормативно–правових актів Ви можете дізнатися на Антикорупційному порталі

[HTTP://ACRC.ORG.UA](http://ACRC.ORG.UA)

За допомогою чого громадські ради стають ефективними?

Громадська експертиза діяльності органів влади

Природне бажання звичайного громадянина, прихильника демократичних цінностей, – брати участь в управлінні державними справами та успішно розв'язувати проблеми, що зачіпають його інтереси, нарешті почути. Постанова Кабміну № 976 затвердила «Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

Тепер будь-який інститут громадянського суспільства (громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші невідприємницькі товариства і установи) може:

- здійснити оцінку ефективності діяльності будь-якого органу виконавчої влади або певної посадової особи;
- оцінити виконання державної програми або витрачання бюджетних коштів;
- оцінити якість надання адміністративних послуг;
- виконання законодавства.

Орган влади, після отримання звернення від інституту громадянського суспільства (ІГС) зобов'язаний:

- видати наказ, в якому визначити відповідальну особу за сприяння в проведенні експертизи;
- надати ІГС всі необхідні документи і інше сприяння;
- розглянути громадські висновки на найближчому засіданні колегії за участю самого ІГС;
- розмістити громадські висновки і своє рішення на офіційному сайті;
- враховувати громадські

ВОНИ ЗМОГЛИ...

Молодіжна рада при Львівській ОДА ініціювала громадські обговорення Регіональної цільової соціальної програми «Молодь Львівщини» на 2009–2015 роки, на яку передбачалось виділити понад 43 млн. гривень. Влада ж не поінформувала раду про створення програми. Своїми діями Молодіжна рада спромоглась здійснити консультації та надала можливість широкій громадськості долучитися до розробки програми.

Андрій Рожило, заступник голови Молодіжної громадської ради при Львівській обласній державній адміністрації.

ЗМОЖЕШ І ТИ

пропозиції в своїй діяльності.

Експертиза, виконана громадською радою підвищує шанси на врахування експертних висновків та рекомендацій органом влади.

Більше про громадську експертизу діяльності органів влади Ви можете дізнатися на порталі «Електронний робочий стіл громадського експерта»
[HTTP://CIVICEXPERT.IN.UA](http://CIVICEXPERT.IN.UA)

З експертними висновками ІГС та відповідними рішеннями органів влади Ви можете ознайомитися в Реєстрі громадських експертиз що розміщений на урядовому сайті «Громадянське суспільство і влада»
[HTTP://CIVIC.KMU.GOV.UA](http://CIVIC.KMU.GOV.UA)

Як оскаржити порушення?

Якщо Ти вбачаєш порушення процедур підготовки зборів та виборів до громадської ради, які передбачені Постановою КМУ №996 від 03.11.2010 р., Ти можеш:

- звернутись на «гарячу лінію» проекту чи за контактами проекту,
- звернутись до консультантів проекту в Твоєму регіоні,
- на етапі підготовки установчих зборів оскаржити дії ініціативної групи до керівника органу влади,
- оскаржити дії організаторів виборів до Уряду як органу, який здійснює контроль за реалізацією Постанови.

Відповіді на Ваші питання Ви можете отримати в Департаменті інформації та масових комунікацій Секретаріату КМУ (адреса: 01008, м.Київ, вул. Грушевського 12/2, тел. (044) 256-62-28) та на урядовому сайті **«Громадянське суспільство і влада»**
[HTTP://CIVIC.KMU.GOV.UA](http://CIVIC.KMU.GOV.UA)

Гарячі контакти:

Контакти відділів та відповідальних осіб в міністерствах та обласних державних адміністраціях, які займаються питаннями створення громадських рад

Контакти регіональних консультантів проекту

Будь-які матеріали та документи, необхідні при створенні громадської ради та вступі до неї

[HTTP://GROMRADY.ORG.UA](http://GROMRADY.ORG.UA)

або телефонуй на нашу «гарячу лінію» -

(044) 592 98 31

mio.gazeta@gmail.com

Гаряча лінія працює щоденно з 9:00 до 20:00.

Цю публікацію підготовлено Українським незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту «Сприяння доступу організацій громадянського суспільства до роботи в громадських радах при органах виконавчої влади» за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з міжнародного Розвитку (USAID) та виконується Pact, Inc.

Проведення цього дослідження стало можливим завдяки ширій підтримці американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст матеріалів є винятковою відповідальністю УНЦПД та не обов'язково відображає точку зору Міжнародного фонду "Відродження" USAID, Pact, Inc. або уряду США. Будь-яку частину цих матеріалів не можна відтворювати, використовувати у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, ксерокопіювання чи будь-яким іншим способом без відповідного посилання на оригінальне джерело.

Друк ТзОВ «Дизайн-студія «Папуга», тираж 1500.
(Свідоцтво про реєстрацію серії ЛВ № 5 від 21.11.2001 р.)

